

הסכם הוגן ריאיון עם שייקה דרורי מנכ"ל מועצת החלב

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

הסכם החלב שנקרא גם "מתווה לוקר" נידון במועצת המנהלים של מועצת החלב ואושר ברוב גדול. כמעט כל הזכרים תמכו בהסכם, מי בהתלהבות ומי כרע במיעוטו. לפני הדיון הצפוי במועצת ההתאחדות בקיסריה, קיימתי ריאיון עם שייקה דרורי, מנכ"ל מועצת החלב, על המתווה המוסכם והמשמעויות שלו על הענף ועל הרפתנים

לפגישות הצטרפו גם יעקב בכר ואבו וילן וחלק מהישיבות היו קשות מאוד ואף עמדו בפני פיצוץ, עד הרגע האחרון לא היה ברור אם יהיה הסכם. כל התהליך ארך 6-7 חודשים.

אין ספק שהמעורבות של מנכ"ל משרד ראש הממשלה, הביאה ללחץ גדול על משרד האוצר והוא נסוג מהרבה עמדות שהתקשקש עליהן בעבר. גל הרשקוביץ, הממונה על התקציבים באוצר, התקשקש שהתכנית המתאימה היא דוח קדמי וגם הוא התרכך ללחצים משרד ראש הממשלה.

מה היתרונות של ההסכם לענף ולרפתנים שעובדים בו?
אחת הבעיות הקשות של ענף החלב והתכנון, וברור שאנחנו רוצים להמשיך בתכנון ובהבטחת מחיר המטרה, היא השונות הגדולה בתוך המגזר המושבי שממשיכה לגדול בכל שנה. ישנם כ-1,000 בעלי מכסות שמהם, כ-200 כבר היום, לא מרוויחים, בעוד שאחרים מרוויחים יפה. הפער בין היעיל לפחות יעיל, גדל בכל שנה. בשיטת החישוב של מחיר מטרה ממוצע, לא יכולים להתעלם מבעיה מהותית זו.

מתווה לוקר מאפשר, בתוך ארבע שנים, לקטנים לגדול בצורה הוגנת ולא להיעדיפו לפרוש לקבל תמורה הוגנת על מכסתם והשקעתם. השנה פרשו 28 מגדלים מסיבות שונות של גיל, בריאות, העדר בן ממשיך ועוד. יש לזכור שההסכם הוא פשרה ובכל פשרה כל צד מוותר. חשוב להפנים שהצד השני הוא ממשלת ישראל שהיא השולטת ובעלת הכוח החליטי ולבצע. נכון שהצלחנו עד כה לבלום את הממשלה, בעיקר כי היינו מלוכדים ונאבקנו יחד, אבל ברור כי כל אחד מאתנו רוצה לסיים את המאבק וישנן עם שתי חלופות:

או שיורדים מאתנו, זו החלופה העדיפה אך, לא "יורדים מאתנו", או להגיע להסכם הוגן. הצלחנו להגיע להסכם הוגן ולחלופה הטובה ביותר. השתתפתי בישיבת הממשלה שאישרה את ההסכם ושמעתי את ראש הממשלה שמבטא עמדה ברורה בזכות קפיטליזם קיצוני והוא לא הבין מדוע הייבוא לא נפתח מיד, באופן מלא וללא מגבלה. נציגי האוצר ובנק ישראל הגיעו לדיון עם עמדה בזכות דוח קדמי חלב,

עד כמה מועצת החלב הייתה שותפה לדיונים וליצירת מתווה ההסכמות בין הממשלה לבין ענף החלב?

אחרי כשנה שוועדת קדמי לא הייתה מוכנה לשבת ולדון אתנו ואף ביקשה להביא את הדוח בכוח לאישור הממשלה כמה פעמיים, התחלנו להיפגש עם אמיר ברקן והראל לוקר ממשרד ראש הממשלה. בפגישות הראשונות היינו לירון תמיר ואני ולאחר שראינו שהצוות מוכן להקשיב לנו ולנסות להגיע למתווה מוסכם, הרחבנו את מעגל המשתתפים בפגישות גם למשרד החקלאות בראשות ד"ר תניב רופא, אורי צוק בר, צביקה כהן ורחל בורושק. התנאי הראשון היה שכל זמן שהצדדים בדיונים, לא מובאת שום החלטה חד-צדדית לממשלה ולוקר אף עיגן תנאי זה בכתב. האוצר והתמ"ת מאוד לא אהבו את ההסכמות המתגבשות ובמיוחד את המענק של 200 מיליון שקל שהובטחו. ואכן השר יובל שטייניץ יצא בחג הסוכות עם תכנית לפתיחת הייבוא ופנה לשימוע הציבור, בלי תאום עם אף אחד.

שייקה בחנוכת רפת באר מילכה

הסכים. בהסכם נכתב והוסכם שאם ההורדה אינה עוברת למוצר הסופי המפקח על המחירים במשרד החקלאות יפעל כדי לכפות הורדת מחירים. אחד מתפקידי ועדת המעקב הוא לבחון שאכן המחיר שיוורד מהרפתן יגיע לצרכן. במידה ולא, להמליץ על פעולות.

מועצת החלב צריכה לתרום חצי אגורה במשך שלוש שנים, כיצד זה ישפיע על פעילות המועצה והשירותים שהיא נותנת?

המועצה צריכה להוריד מתקציבה כ-7 מיליון שקל. היא תצטרך להקטין את התקציב בתחומים שונים. חלק ניכר מהתקציב המועצה מיועד לנושאים קבועים כמו למשל, פינוי פגרים ארצי שעולה השנה כ-9 מיליון שקל. נעשה הכול שלא נזדקק לפגוע בשירותים לחקלאים כגון - מחקרים, מאל"ה, פינוי פגרים, מעבדות וכו'.

אנחנו מסכימים לפגיעה במחיר המטרה האם זה לא עלול לפגוע בנו כאשר תסתיים תקופת השמונה שנים ומנגנון המחיר ייפתח לדיון?

להיפך, זהו תקדים בו אפשר לשנות את החוק רק בהסכמתנו. השינוי הינו "הוראת שעה" כך שבסיום ההסכם יחזור החוק למצבו היום באופן אוטומטי.

בשנה הראשונה לתקופת ההסכם צפוי שהרבה רפתנים ירצו לפרוש כי מציעים להם מחיר יורד. מה יקרה עם חוסר החלב הצפוי?

יש לנו היערכות מסוימת ואם כתוצאה מציאה גדולה יסתמן מחסור בחלב, אנחנו נממש מספר כלים שעומדים לרשותנו. אינני צופה כמות גדולה, יש לזכור כי מחיר פדיון מכסה של 2.8 ש"ח היה כבר לפני כשנתיים, גם אז פרשו המונים.

הובטח בהסכם שיהיו מענקים להשקעות, כיצד אפשר לתכנן את התקציב כאשר לא יודעים את היקפי היוצאים במהלך השנים?

אנחנו מעריכים שלאחר חצי שנה של 2013 תהיה לנו תמונה מוערכת על היקף היוצאים מהענף והתמונה תתבהר טוב יותר. אז גם נוכל לגבש המלצות לאפשרות לקבל מענקים גם בתוך התקופה.

אנחנו מעריכים שבשנה הראשונה יגדלו הרפתות כתוצאה מרכישת מכסה במחיר מוזל ללא צורך בהשקעות במבנים וימצו את הפוטנציאל הקיים ברפת. ההשקעות יבואו בסבב השני לאחר תכנון, קבלת האישורים, תחילת בנייה וקניית מכסה נוספת. ולכן המענקים יכולים להגיע גם במחצית התקופה.

אפשר לקנות מכסות תהיה בהדרגה במהלך התקופה במנות של 30-40 אלף ליטר וכך אפשר לפרוס את ההשקעות על פני תקופה ארוכה יותר.

כיצד תיראה הרפת על פי חזונך, לאחר תקופת ההתייעלות המואצת?

במהלך השנים הקרובות לא יהיה קל לאף אחד מאתנו. אני מאמין שבעוד 6 שנים נמצא ענף חזק יותר ומוכן יותר לשינויים שמתחוללים בעולם החלב. השונות בין המשקים תהיה קטנה יותר והמשק הישראלי יתחרה טוב יותר בעולם הרחב. ■

בפתיחת הייבוא ובהורדת מחיר המטרה בכ-50 אג'. יש להביט בתמונה הרחבה ובאלטרנטיבות, "הסכם לוקר" הינו הסכם הוגן וטוב לענף החלב.

מה קורה עם יצרנים בשותפות - אין התייחסות מהותית בהסכם?

יצרנים שיש להם מכסה מתחת ל-700 אלף ונמצאים בשותפות ויכולו לקנות מכסה ב-20 אג'. שותפות שמתפרקת אינה יכולה לקבל את מחיר הפדיון מהמדינה אלא ממגדל אחר. אנחנו מגבשים מנגנון משלים במחיר מנהלי. הנושא עוד לא הסתיים ועד הביצוע יהיו הנחיות ברורות.

נשמעת טענה שלא משאירים לרפתן הקטן בררה אלא לפרוש או להגיע ל-700 אלף. מורידים לו מחיר במשך ארבע שנים, לא נותנים לו תוספת מכסה שוטפת והוא גם לא נכנס למדגם מחיר המטרה - למה?

כל מושבניק יצטרך לקבל את ההחלטה היכן מקור הפרנסה שלו, איך הרפת תהיה בעוד 6 שנים, האם יפרוש או יישאר בענף עם מכסה גדולה יותר. 200 מיליון הש"ח העומדים לרשותנו, בניהול ועדת היישום, יאפשרו בסבירות גדולה, לתת מענקי השקעות למגדלים שירכשו מכסות חלב בפעימה השנייה.

יש לזכור שמשנת 2019 מחיר המטרה יחזור לשיטה של היום, להוציא משקים שמתחת ל-700 אלף ליטר מכסה. להערכת רחל בורושק הכלכלנית, לא תהיה פגיעה של ממש במחיר המטרה.

בסקר האחרון רואים שיש רפתנים יעילים עם 400 אלף ואילו אחרים לא יעילים ב-800. מתווה לוקר מאפשר, לאלה שרוצים, לגדול בצורה הוגנת ליחידת רפת גדולה ויעילה יותר.

האם הכנתם תסריטים למצבים שונים שיקרו בענף לאחר שיוצאים לדרך?

בארבע השנים האחרונות פרשו מהענף כ-20 יצרנים בממוצע בכל שנה. אני מאמין שבארבע השנים הקרובות יגדל מעגל הפורשים לכ-30 לשנה ול-120-130 רפתנים בכל תקופת "ההתייעלות המואצת". בעוד כ-6 שנים יהיה לנו ענף חלב יעיל יותר, הומוגני יותר, שימשיך לפרנס את חבריו.

האם אפשר לסמוך על המדינה והאוצר שלא יציקו לנו בתקופת ההסכם ומיד לאחריו?

אם המדינה תחליט בצעד חד-צדדי להפר את ההסכם אזי אנחנו, המועצה וההתאחדות, יכולים לתבוע אותה בבית המשפט כי אנחנו צד שלישי להסכם. אם המדינה תפסיק באופן חד צדדי את המענקים או תגדיל את הייבוא, אנחנו יודעים להחזיר לרפתן את מחיר המטרה שנוכה ממנו והמדינה תפסיד את הכסף שהשקיעה. הגענו להסכם שמעוגן בצורה משפטית טובה מאוד - למדינה לא כדאי להפר את ההסכם.

כיצד מבטיחים שהירידה במחיר החלב שלנו תגיע לצרכנים?

על נושא זה התווכחנו שעות ארוכות. בתחילה האוצר לא היה מוכן להוסיף כי מטרת "מתווה לוקר" היא טובת הצרכן, אך בלחץ משרד ראש הממשלה